

Ks. Artur J. KATOŁO

MORALNE ASPEKTY GLOBALIZACJI
Wybór wypowiedzi Jana Pawła II z lat 1978-2002

Wykaz skrótów

IGP – *Insegnamenti di Giovanni Paolo II* [Città del Vaticano]

I (1978), ss. 477	XI (1988) t. 3, ss. 1405
II (1979) [t. 1], ss. 1729	XI (1988) t. 4, ss. 2317
II (1979) t. 2, ss. 1574	XII (1989) t. 1, ss. 1945
III (1980) t. 1, ss. 1983	XII (1989) t. 2, ss. 1783
III (1980) t. 2, ss. 1869	XIII (1990) t. 1, ss. 1885
IV (1981) t. 1, ss. 1292	XIII (1990) t. 2, ss. 1888
IV (1981) t. 2, ss. 1313	XIV (1991) t. 1, ss. 1983
V (1982) t. 1, ss. 1376	XIV (1991) t. 2, ss. 1619
V (1982) t. 2, ss. 2497	XV (1992) t. 1, ss. 2147
V (1982) t. 3, ss. 1751	XV (1992) t. 2, ss. 1119
VI (1983) t. 1, ss. 1730	XVI (1993) t. 1, ss. 1855
VI (1983) t. 2, ss. 1496	XVI (1993) t. 2, ss. 1725
VII (1984) t. 1, ss. 2016	XVII (1994) t. 1, ss. 1367
VII (1984) t. 2, ss. 1708	XVII (1994) t. 2, ss. 1281
VIII (1985) t. 1, ss. 2081	XVIII (1995) t. 1, ss. 2054
VIII (1985) t. 2, ss. 1683	XVIII (1995) t. 2, ss. 1589
IX (1986) t. 1, ss. 2204	XIX (1996) t. 1, ss. 1798
IX (1986) t. 2, ss. 2242	XIX (1996) t. 2, ss. 1206
X (1987) t. 1, ss. 1482	XX (1997) t. 1, ss. 1799
X (1987) t. 2, ss. 2582	XX (1997) t. 2, ss. 1230
X (1987) t. 3, ss. 1812	XXI (1998) t. 1, ss. 1669
XI (1988) t. 1, ss. 1073	XXI (1998) t. 2, ss. 1483.
XI (1988) t. 2, ss. 2625	

NP I – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, I (1978), Poznań-Warszawa 1987, ss. 220.

NP II, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, II (1979) t. 1, Poznań 1990, ss. 793.

- NP II, 2 – J a n P a w e ł II, *Nauczanie papieskie*, II (1979) t. 2, Poznań 1992, ss. 753.
- NP III, 1 – J a n P a w e ł II, *Nauczanie papieskie*, III (1980) t. 1, Poznań-Warszawa 1985, ss. 875.
- NP III, 2 – J a n P a w e ł II, *Nauczanie papieskie*, III (1980) t. 2, Poznań-Warszawa 1986, ss. 924.
- NP IV, 1 – J a n P a w e ł II, *Nauczanie papieskie*, IV (1981) t. 1, Poznań 1989, ss. 611.
- NP IV, 2 – J a n P a w e ł II, *Nauczanie papieskie*, IV (1981) t. 2, Poznań 1989, ss. 572.
- NP V, 1 – J a n P a w e ł II, *Nauczanie papieskie*, V (1982) t. 1, Poznań 1993, ss. 877.
- NP V, 2 – J a n P a w e ł II, *Nauczanie papieskie*, V (1982) t. 2, Poznań 1996, ss. 1004.
- NP VI, 1 – J a n P a w e ł II, *Nauczanie papieskie*, VI (1983) t. 1, Poznań 1998, ss. 852.
- NP VI, 2 – J a n P a w e ł II, *Nauczanie papieskie*, VI (1983) t. 2, Poznań 1999, ss. 686.
- ORpol. – „L'Osservatore Romano” wyd. polskie 1(1980)-
ORwł. – „L'Osservatore Romano” wyd. włoskie

1978

1. *Rozwój w wolności* (Przemówienie do uczestników plenarnego zebrania Papieskiej Komisji „Iustitia et Pax”, 11 XI), NP I, s. 59-62; toż: *Sviluppo nella libertà*, IGP I, s. 132-135 [tekst w jęz. francuskim].

1979

2. *Działać na rzecz pokoju opartego na sprawiedliwości, miłości i prawdzie* (Pożegnanie prezydenta J. Cartera, 6 X), NP II, 2, s. 327-328; toż: *Operare per una pace fondata sulla giustizia, sulla carità, sulla verità*, IGP II, 2, s. 658-661.
3. *System społeczny w służbie człowieka* (Przemówienie do przedstawicieli Organizacji Państw Amerykańskich, Waszyngton, 6 X), NP II, 2, s. 329-331; toż: *Il sistema sociale al servizio dell'uomo*, IGP II, 2, s. 662-666.

1980

4. *Międzynarodowa solidarność oraz reformy w działaniach na rzecz pokoju i sprawiedliwości* (Przemówienie do Korpusu Dyplomatycznego, Brazylia, 30 V), NP III, 1, s. 869-870; toż: *Solidarietà internazionale e riforme per promuovere la pace e la giustizia*, IGP III, 1, s. 1953-1955 [tekst w jęz. francuskim].

5. *Budujcie w światłości chrześcijańskiej wielorasową społeczność ludzką* (Homilia podczas Mszy św., Salvador Da Bahia, 7 VII), NP III, 2, s. 92-96; toż: *State costruendo nella luce cristiana una comunità umana multi-razziale*, IGP III, 2, s. 170-176 [tekst w jęz. portugalskim].

6. *Nadzieja – kryterium zmian i rozwoju* (Orędzie do uczestników Zgromadzenia Ogólnego ONZ, 26 VIII), NP III, 2, s. 239-243; toż: *Una speranza costruttiva criterio della strategia dello sviluppo*, IGP III, 2, s. 438-445 [tekst w jęz. angielskim].

7. *Prawo narodów do własnego rozwoju i zachowania swej tożsamości* (Przemówienie do uczestników plenarnego zebrania Papieskiej Komisji „Iustitia et Pax”, 14 XI), NP III, 2, s. 603-605; toż: *Salvaguardare il diritto dei popoli al proprio sviluppo e della propria identità*, IGP III, 2, s. 1168-1172 [tekst w jęz. francuskim].

8. *Energia jest dobrem powszechnym* (Przemówienie do uczestników Tygodnia Studiów na temat „Energia i ludzkość”, 14 XI), NP III, 2, s. 605-608; toż: *L'energia è un bene universale che Dio ha messo al servizio di tutti gli uomini*, IGP III, 2, s. 1174-1178 [tekst w jęz. francuskim].

9. *Każdy prawdziwy postęp służy człowiekowi* (Spotkanie z Prezydentem Republiki Federalnej Niemiec i innymi władzami, Bonn, 15 XII), NP III, 2, s. 624-628; toż: *Ogni vero progresso serve l'uomo nella sua interezza*, IGP III, 2, s. 1214-1220 [tekst w jęz. niemieckim].

10. *Chcesz służyć sprawie pokoju – szanuj wolność* (Orędzie na Światowy Dzień Pokoju, 8 XII), NP III, 2, s. 811-817; toż: *Per servire la pace rispetta la libertà*, IGP III, 2, s. 1628-1639.

11. *Solidarność ludzka i poszukiwania naukowe dla zwyciężenia cierpienia i odosobnienia* (Przemówienie do uczestników XXIV Sesji Prac Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń do Walki z Trądem (ILEP), 13 XII), NP III, 2, s. 835-837; toż: *Solidarietà umana e ricerca per vincere sofferenza e isolamento*, IGP III, 2, s. 1680-1683 [tekst w jęz. angielskim].

12. *Rok działalności Stolicy Apostolskiej* (Przemówienie do Kolegium Kardynałów, 22 XII), NP III, 2, s. 873-887; toż: *Il cammino della Chiesa tra gli uomini per la costruzione di un mondo più giusto*, IGP III, 2, s. 1755-1777.

1981

13. *Braterstwo – wolność synów Bożych – pokój* (Homilia podczas Mszy św. z okazji XIV Światowego Dnia Pokoju, 1 I), NP IV, 1, s. 1-4; toż: *La pace tra gli uomini e i popoli è il frutto della fratellanza*, IGP IV, 1, s. 3-9.

14. *Stolica Apostolska wobec problemów ludzkości* (Przemówienie do Korpusu Dyplomatycznego, 12 I), NP IV, 1, s. 26-35; toż: *Solidarietà verso tutte le grandi iniziative che tendono a risolvere i problemi dell'umanità*, IGP IV, 1, s. 54-68 [tekst w jęz. francuskim].

15. *Pozdrowienie dla uczestników zebrania Międzynarodowej Unii Wytwórców i Dysponentów Energii Elektrycznej* (9 II), NP IV, 1, s. 128-129; toż: *Il saluto all'Unione dei Produttori e Distributori di Energia Elettrica*, IGP IV, 1, s. 255-257 [tekst w jęz. francuskim].

16. *O budowanie nowych stosunków w świecie* (Przemówienie do Korpusu Dyplomatycznego, Tokio, 24 II), NP IV, 1, s. 257-260; toż: *Ogni comunità diplomatica è un terreno di prova per i problemi mondiali*, IGP IV, 1, s. 526-531.

17. *90. rocznica encykliki „Rerum novarum”* (Przemówienie odczytane przez Kardynała Sekretarza Stanu, 15 V), NP IV, 1, s. 573-579; toż: *La celebrazione dell'Anniversario dell'enciclica „Rerum novarum”*, IGP IV, 1, s. 1190-1194 [tekst w jęz. włoskim], 1194 – 1200 [tekst w jęz. niemieckim], 1200 [tekst w jęz. portugalskim], 1200-1201 [tekst w jęz. flamandzkim], 1201 [tekst w jęz. francuskim], 1201-1202 [tekst w jęz. włoskim].

18. *Żeby wszyscy mogli żyć bardziej po ludzku* (Przesłanie do Dyrektora Generalnego UNESCO z okazji XV Międzynarodowego Dnia Alfabetyzacji, 8 IX), NP IV, 2, s. 62-63; toż: *Nella Giornata dell'Alfabetizzazione l'appello per realizzare un nuovo ordine internazionale*, IGP IV, 2, s. 138-139 [tekst w jęz. francuskim], 140 [tekst w jęz. włoskim].

19. *O pracy ludzkiej* (Encyklika *Laborem exercens*, 15 IX), NP IV, 2, s. 69-104; toż: *Laborem exercens*, IGP IV, 2, s. 154-215 [tekst w jęz. łacińskim], 216-266 [tekst w jęz. włoskim].

20. *Orędzie Ojca Świętego na Pierwszy Światowy Dzień Wyżywienia* (16 X), NP IV, 2, s. 185-186; toż: *Garantire concretamente a ogni uomo il diritto fondamentale alla nutrizione*, IGP IV, 2, s. 441-444 [tekst w jęz. francuskim].

21. *Ponawiam apel o pomoc dla krajów dotkniętych suszą* (Przemówienie do uczestników posiedzenia Papieskiej Rady „Cor Unum”, 5 XI), NP IV, 2, s. 244-245; toż: *Solo la solidarietà internazionale può scongiurare la terribile catastrofe nei paesi privi d'acqua*, IGP IV, 2, s. 562-565 [tekst w jęz. francuskim].

22. *Rozwój rolnictwa – wymogi sprawiedliwości światowej* (Przemówienie do uczestników XXI Sesji Konferencji FAO, 13 XI), NP IV, 2, s. 270-272; toż: *Rispondiamo alla domanda di giustizia postaci dalle nazioni povere della terra*, IGP IV, 2, s. 622-627 [tekst w jęz. angielskim].

23. *Pokój – dar Boga powierzony ludziom* (Orędzie na XV Światowy Dzień Pokoju – 1 stycznia 1982, 21 XII), NP IV, 2, s. 519-527; toż: „*La pace, dono di Dio affidato agli uomini*”, IGP IV, 2, s. 1182-1197.

1982

24. *Kościół wobec największych problemów współczesnego świata* (Przemówienie do Korpusu Dyplomatycznego, 16 I), NP V, 1, s. 51-61; toż: *La pace, i diritti dell'uomo e dei popoli, la vita umana, il lavoro, la famiglia, al centro della sollecitudine della Santa Sede*, IGP V, 1, s. 108-126 [tekst w jęz. francuskim].

25. *Wiele winniśmy krajom Afryki, ale równie dużo możemy od nich otrzymać* (Przemówienie pożegnalne, Libreville, 19 II), NP V, 1, s. 261-263; toż: *Guidare lo sviluppo dell'Africa in un più vasto sistema di relazioni*, IGP V, 1, s. 642-645 [tekst w jęz. francuskim], 645-647 [tekst w jęz. włoskim].

26. *Poparcie dla jakościowego rozwoju człowieka* (Przemówienie do uczestników międzynarodowego zebrania fundacji „Nova Spes”, 26 IV), NP V, 1, s. 597-599; toż: *Promuovere lo sviluppo qualitativo dell'uomo*, IGP V, 1, s. 1328-1330 [tekst w jęz. francuskim], 1330-1331 [tekst w jęz. włoskim].

27. *Swoje siły skierujcie do tworzenia sprawiedliwego ładu międzynarodowego* (Przemówienie do grupy młodych dyplomatów, 10 V), NP V, 1, s. 666-667; toż: *Offrite le vostre forze per la creazione di un ordine internazionale più equo*, IGP V, 2, s. 1470-1472 [tekst w jęz. francuskim].

28. *Misja organizacji międzynarodowych w budowaniu cywilizacji miłości* (Przemówienie podczas audiencji generalnej, 16 VI), NP V, 2, s. 104-106; toż: *La missione degli organismi internazionali nella costruzione della civiltà dell'amore*, IGP V, 2, s. 2338-2342.

29. *Rozwój kulturalny na rzecz bardziej sprawiedliwego i braterskiego świata* (Orędzie do Dyrektora Generalnego UNESCO, 24 VII), NP V, 2, s. 215-216; toż: *Il progresso della cultura per un mondo più giusto e fraterno*, IGP V, 3, s. 109-112 [tekst w jęz. francuskim].

30. *Wielkie problemy współczesnego świata* (Przemówienie do uczestników 69. Konferencji Unii Międzyparlamentarnej, 18 IX), NP V, 2, s. 389-393; toż: *L'arresto della corsa agli armamenti esigenza primaria di umanità*, IGP V, 3, s. 481-488 [tekst w jęz. francuskim].

31. *Osoba ludzka jest kryterium i miarą każdej polityki, także międzynarodowej* (Przemówienie do Korpusu Dyplomatycznego, Madryt, 2 XI), NP V, 2, s. 668-670;

toż: *La persona umana è criterio e misura politica, anche internazionale*, IGP V, 3, s. 1064-1067 [tekst w jęz. hiszpańskim].

1983

32. *Założenia i cele międzynarodowej działalności Stolicy Świętej* (Przemówienie do Korpusu Dyplomatycznego, 15 I), NP VI, 1, s. 56-64; toż: *Il dialogo leale per la pace: linea di azione della Santa Sede e modello dell'attività diplomatica*, IGP VI, 1, s. 119-132 [tekst w jęz. francuskim].

33. *Ponadnarodowa ochrona praw człowieka* (Przemówienie do członków Ogólnoamerykańskiego Trybunału Praw Człowieka, San Jose, 3 III), NP VI, 1, s. 63; toż: *Collaborare al rispetto della dignità e dei diritti dell'uomo*, IGP VI, 1, s. 556-557 [tekst w jęz. hiszpańskim].

34. *Strategia rozwoju a etyka* (Audiencja dla członków Komisji Trójstronnej, 18 IV), NP VI, 1, s. 475-477; toż: *Non è possibile separare la tecnologia dall'etica*, IGP VI, 1, s. 996-999 [tekst w jęz. angielskim].

35. *Człowiek i jego wartości zasadą i celem ekonomii* (Przemówienie do przedsiębiorców i działaczy ekonomicznych, 22 V), NP VI, 1, s. 630-634; toż: *L'uomo e i suoi valori principio e fine dell'economia*, IGP VI, 1, s. 1333-1339.

36. *Postanie na Konferencję Narodów Zjednoczonych do spraw Handlu i Rozwoju* (Z okazji otwarcia VI Sesji Konferencji UNCTAD, 6 VI), NP VI, 1, s. 692-694; toż: *Messaggio alla Conferenza delle Nazioni Unite per il Commercio e lo Sviluppo*, IGP VI, 1, s. 1453-1456 [tekst w jęz. angielskim].

37. *Orędzie do UNESCO na Dzień Alfabetyzacji* (7 IX), NP VI, 2, s. 177-178; toż: *Messaggio all'UNESCO per la Giornata dell'Alfabetizzazione*, IGP VI, 2, s. 408-410 [tekst w jęz. francuskim].

38. *Prawdziwe kryteria postępu* (Przemówienie podczas spotkania z przedstawicielami organizacji międzynarodowych, Wiedeń, 12 IX), NP VI, 2, s. 224-226; toż: *L'uomo, dopo Dio, è misura e fine di ogni progetto*, IGP VI, 2, s. 505-509 [tekst w jęz. angielskim].

39. *Zorganizowana akcja międzynarodowa dla pokonania klęski głodu na świecie* (Przemówienie do uczestników międzynarodowego kongresu zorganizowanego przez Consiglio Nazionale Italiano delle Ricerche [Włoską Narodową Radę do spraw Badań], 7 X), NP VI, 2, s. 322-323; toż: *Azione concentrata tra le nazioni per sconfiggere la fame nel mondo*, IGP VI, 2, s. 717-719 [tekst w jęz. angielskim].

40. *W imię solidarności ludzkiej i chrześcijańskiej* (List na III Światowy Dzień Wyżywienia, 12 X), NP VI, 2, s. 341-344; toż: *Equilibrare la distribuzione dei beni a favore l'autosviluppo dei popoli*, IGP VI, 2, s. 755-758 [tekst w jęz. francuskim].

1984

41. *Nie ma dnia do stracenia. Narody i bloki muszą podjąć prawdziwy dialog* (Przemówienie do Korpusu Dyplomatycznego, 14 I), ORpol. 5(1984) nr 1-2, s. 16-17; toż: *Riproposti il dialogo e il negoziato come uniche strade per giungere a una pace vera*, IGP VII, 1, s. 69-80 [tekst w jęz. francuskim].

42. *Do niezależnych Komisji: Międzynarodowego Rozwoju oraz Rozbrojenia i Bezpieczeństwa* (21 I), ORpol. 5(1984) nr 3, s. 10; toż: *La pace e lo sviluppo lanciano una sfida agli egoismi nazionali*, IGP VII, 1, s. 126-128 [tekst w jęz. angielskim].

43. *La ricerca di giustizia e fraternità ha più valore dei progressi tecnologici* [Poszukiwanie sprawiedliwości i braterstwa posiada większą wartość niż postęp technologiczny] (Homilia podczas Mszy św. dla robotników, Pusan, 5 V), IGP VII, 1, s. 1254-1258 [tekst w jęz. angielskim].

44. *Lo sviluppo economico al servizio dell'uomo* [Postęp ekonomiczny w służbie człowieka] (Przemówienie do Zgromadzenia Generalnego SVENI, 18 V), IGP VII, 1, s. 1441-1442 [tekst w jęz. niemieckim].

45. *Każda polityka demograficzna musi szanować osobę ludzką* (List do Sekretarza Generalnego Międzynarodowej Konferencji na temat Zaludnienia, 7 VI), ORpol. 5(1994) nr 8, s. 7; toż: *Ogni politica demografica deve rispettare l'uomo*, IGP VII, 1, s. 1625-1631 [tekst w jęz. angielskim].

46. *L'alfabetizzazione per lo sviluppo spirituale dell'uomo* [Alfabetyzacja w celu duchowego rozwoju człowieka] (Przesłanie do Dyrektora Generalnego UNESCO, 29 VIII), IGP VII, 2, s. 268-269 [tekst w jęz. francuskim], 269-270 [tekst w jęz. włoskim].

47. *Il Sud povero giudicherà il Nord ricco* [Biedne Południe osądzi bogatą Północ] (Homilia podczas Mszy św., Edmonton, 17 IX), IGP VII, 2, s. 583-588, 589-590 [tekst w jęz. angielskim], 588-589 [tekst w jęz. francuskim].

48. *Appello per soccorrere l'Etiopia* [Apel o pomoc dla Etiopii] (Do Komitetu Wykonawczego „Caritas Internationalis”, 12 XI), IGP VII, 2, s. 1202-1206 [tekst w jęz. francuskim].

49. *Potwierdzamy naszą solidarność z tymi, którzy cierpią* (Orędzie na Boże Narodzenie 1984, 25 XII), ORpol. 5(1984) nr 11-12, s. 7; toż: *Con la forza della*

beatitudine dei poveri la Chiesa desidera trasformare uomini, società e sistemi, IGP VII, 2, s. 1664-1673.

1985

50. *Wzajemność, solidarność, współpraca* (Przemówienie do Korpusu Dyplomatycznego, 12 I), ORpol. 6(1985) nr 1, s. 11-13; toż: *La Chiesa disponibile come luogo di incontro e di dialogo al servizio della causa dell'uomo e della pace nel mondo*, IGP VIII, 1, s. 53-67 [tekst w jęz. francuskim].

51. *Intensificare il servizio alla pace e alla fraternità tra i popoli* [Pogłębić zaangażowanie na rzecz pokoju i braterstwa pomiędzy narodami] (Przesłanie do Przewodniczącego XL Zgromadzenia Generalnego Narodów Zjednoczonych, 18 X), IGP VIII, 2, s. 982-988 [tekst w jęz. francuskim].

52. *Pokój jest wartością, która nie zna podziałów na Północ-Południe, Wschód-Zachód: jest tylko jeden pokój* (Orędzie na XIX Światowy Dzień Pokoju – 1 stycznia 1986, 8 XII), ORpol. 7(1986) nr 1, s. 1.3-4; toż: *La pace è valore senza frontiere. Nord-Sud, Est-Ovest: una sola pace*, IGP VIII, 2, s. 1463-1474.

1986

53. *Disarmo e corretto uso delle risorse per consolidare giustizia e pace nel mondo* [Rozbrojenie i prawidłowe używanie bogactw naturalnych w celu konsolidacji sprawiedliwości i pokoju na świecie] (Przemówienie podczas akredytacji nowego Ambadora Indii, 10 I), IGP IX, 1, s. 48-50 [tekst w jęz. angielskim].

54. *Pokój nie jest możliwy bez międzynarodowej solidarności i sprawiedliwości* (Przemówienie do Korpusu Dyplomatycznego, 11 I), ORpol. 7(1986) nr 1, s. 5-7; toż: *All'internazionalismo dell'odio e della violenza opporre l'internazionalismo della volontà di pace*, IGP IX, 1, s. 60-76 [tekst w jęz. francuskim], 77-90 [tekst w jęz. włoskim].

55. *Postęp nie może być przywilejem garstki wybranych* (Przemówienie do uczestników sesji zorganizowanej przez Papieską Akademię Nauk, 20 VI), ORpol. 7(1986) nr 6, s. 17; toż: *L'uso pacifico dello spazio favorisce l'unificazione della famiglia umana*, IGP IX, 1, s. 1876-1878 [tekst w jęz. angielskim].

56. *Rozwój i solidarność: dwie drogi wiodące do pokoju* (Orędzie na XX Światowy Dzień Pokoju, 8 XII), ORpol. 7(1986) nr 11-12, s. 3-5; toż: *Sviluppo e solidarietà: due chiavi per la pace*, IGP IX, 2, s. 1885-1899.

1987

57. *Pokój przekracza ludzkie siły* (Przemówienie do Korpusu Dyplomatycznego, 10 I), ORpol. 8(1987) nr 1, s. 7-8; toż: *L'incontro di Assisi testimonia che la pace è di ordine etico e richiede obbedienza alla coscienza e rispetto dei diritti dell'uomo*, IGP X, 1, s. 69-81 [tekst w jęz. francuskim].

58. *Un'enciclica evangelica su un vero dramma della storia: il progresso di molti, la miseria dei più* [Encyklika ewangeliczna na temat prawdziwego dramatu historii: postęp wielu, ubóstwo większości] (Przemówienie podczas uroczystości XX-lecia *Populorum progressio* papieża Pawła VI, 24 III), IGP X, 1, s. 669-677.

59. *Biedni nie mogą dłużej czekać* (Przemówienie do przedstawicieli Komisji Gospodarczej ONZ dla Ameryki Łacińskiej i Wysp Karaibskich, Santiago, 3 IV), ORpol. 8(1987) nr 4, s. 23-24; toż: *Costruire un'economia della solidarietà: i poveri non possono più attendere!*, IGP X, 1, s. 1010-1017 [tekst w jęz. hiszpańskim].

60. *Visione planetaria delle risorse e dei bisogni per superare i divari* [Planetarna wizja bogactw i potrzeb w celu przezwyciężenia rozbieżności] (Przesłanie z okazji spotkania „Per Amicizia tra i Popoli”, 6 VIII), IGP X, 3, s. 194-197.

61. Encyklika *Sollicitudo rei socialis* (30 XII), ORpol. 9(1988) nr 1, s. 7-15; toż: „*Sollicitudo rei socialis*”, IGP X, 3, s. 1547-1612 [tekst w jęz. łacińskim], 1613-1664 [tekst w jęz. włoskim].

1988

62. *Od czego zależy prawdziwy i trwały pokój?* (Przemówienie do Korpusu Dyplomatycznego, 9 I), ORpol. 9(1988) nr 2, s. 16-17; toż: *Disarmo, giustizia, sviluppo e diritti dei popoli: condizioni per la pace*, IGP XI, 1, s. 55-67 [tekst w jęz. francuskim].

63. *Le risorse investite per gli arsenali atomici siano destinate allo sviluppo dei paesi poveri* [Lepiej inwestować bogactwa w rozwój biednych narodów niż w broń atomową] (Przemówienie do uczestników obchodów X-lecia FIDA, 26 I), IGP XI, 1, s. 249-255 [tekst w jęz. francuskim].

64. „*Avete nelle vostre mani la responsabilità di fare del Perù un luogo dove tutti vivono secondo la loro dignità di persone*” [W waszych rękach spoczywa odpowiedzialność za uczynienie z Peru miejsca, w którym wszyscy ludzie żyją na miarę swojej osobowej godności] (Przemówienie podczas spotkania ze światem kultury i odpowiedzialnymi za seminarium „San Toribioa”, Lima, 15 V), IGP XI, 2, s. 1448-1458 [tekst w jęz. hiszpańskim].

65. *La solidarietà: espressione della vita della Chiesa e del suo interiore dinamismo in Gesù Cristo* [Solidarność wyrazem życia Kościoła i jego wewnętrznego dynamizmu w Jezusie Chrystusie] (Przemówienie do biskupów USA podczas wizyty „Ad limina”, 9 IX), IGP XI, 3, s. 635-642 [tekst w jęz. angielskim].

1989

66. *Transcendentne podstawy godności i praw człowieka* (Przemówienie do Korpusu Dyplomatycznego, 9 I), ORpol. 10(1989) nr 1-2, s. 11-12; toż: *La dimensione trascendente è la fonte autentica della dignità e dei diritti inviolabili di ogni persona*, IGP XII, 1, s. 60-71 [tekst w jęz. francuskim].

67. *Drogi rozwoju* (Przemówienie podczas spotkania z Korpusem Dyplomatycznym, Antananarivo, 30 IV), ORpol. 10(1989) nr 4, s. 20-21; toż: *I bisogni delle nazioni meno favorite e la miseria di troppi esseri umani sono un appello ad una efficace cooperazione internazionale*, IGP XII, 1, s. 1030-1035 [tekst w jęz. francuskim].

68. *Aiuti ai paesi indebitati e rispetto dell'ambiente per una saggia politica alimentare internazionale* [Pomoc krajom zadłużonym i poszanowanie dla środowiska naturalnego – oznakami mądrej polityki wyżywienia na poziomie międzynarodowym] (Posłanie na XXV Konferencję Generalną FAO, 16 XI), IGP XII, 2, s. 1281-1287 [tekst w jęz. angielskim].

69. *Lo sfruttamento irrazionale dell'ambiente è una minaccia per l'intero genere umano* [Nierozumne wykorzystanie środowiska naturalnego jest złem dla całego rodzaju ludzkiego] (Przemówienie do uczestników spotkania zorganizowanego przez „Nova Spes”, 14 XII), IGP XII, 2, s. 1530-1534 [tekst w jęz. angielskim].

1990

70. *Crollano muri, si aprono frontiere ma permangono enormi barriere tra le speranze di giustizia e la loro realizzazione nel mondo* [Upadają mury, otwierają się granice, ale pozostają bariery pomiędzy nadzieją na sprawiedliwość a jej realizacją w świecie] (Przemówienie do Papieskiej Rady do spraw Kultury, 12 I), IGP XIII, 1, s. 58-62 [tekst w jęz. francuskim].

71. *Europa i świat na progu ostatniej dekady XX wieku* (Przemówienie do Korpusu Dyplomatycznego, 13 I), ORpol. 11(1990) nr 1, s. 5-6; toż: *Interi popoli hanno preso la parola: donne, giovani, uomini hanno vinto la paura*, IGP XIII, 1, s. 69-83 [tekst w jęz. francuskim].

72. *Trudna droga do międzynarodowej solidarności* (Przemówienie do Korpusu Dyplomatycznego, N'Djamena, 1 II), ORpol. 11(1990) nr 4, s. 26-27; toż: *Il coraggio*

della lucidità di fronte agli attentati alla pace, IGP XIII, 1, s. 361-366 [tekst w jęz. francuskim].

73. *Papieskie Orędzie na Światowy Dzień Wyżywienia (10 X)*, ORpol. 11(1990) nr 10-11, s. 11; toż: *I paesi ricchi manifestino con gesti concreti la loro solidarietà. I paesi in via di sviluppo realizzino un'oculata politica economica*, IGP XIII, 2, s. 848-850 [tekst w jęz. francuskim].

74. *Ogni popolo ha il diritto di vedere rispettata la sua dignità* [Każdy naród ma prawo do poszanowania własnej godności] (Przemówienie do Korpusu Dyplomatycznego w Nuncjaturze Apostolskiej, Kigali, 7 IX), IGP XIII, 2, s. 512-515 [tekst w jęz. francuskim].

75. *Poszanowanie sumienia każdego człowieka warunkiem pokoju* (Orędzie na XXIV Światowy Dzień Pokoju – 1 stycznia 1991, 8 XII), ORpol. 11(1990) nr 12, s. 16-18; toż: „*Se vuoi la pace rispetta la coscienza di ogni uomo*”, IGP XIII, 2, s. 1558-1570.

1991

76. *La missione della Chiesa impegna i cristiani nel cuore della lotta per lo sviluppo e il progresso umano* [Misja Kościoła zobowiązuje w sercu chrześcijan do walki o ludzkie oblicze postępu i rozwoju] (Posłanie do uczestników seminarium zorganizowanego w siedzibie ONZ, Nowy Jork, 8 X), IGP XIV, 2, s. 775-777 [tekst w jęz. angielskim].

77. *Walka z głodem i niedożywieniem jest wyzwaniem dla wszystkich* (Audiencja dla uczestników XXVI Zgromadzenia Generalnego FAO, 14 XI), ORpol. 13(1992) nr 2, s. 9-11; toż: *Siano destinate allo sviluppo e alla produzione di cibo le risorse risparmiate sulla costruzione delle armi*, IGP XIV, 2, s. 1150-1154 [tekst w jęz. angielskim].

78. *È necessario un nuovo ordine economico per sostenere i paesi in via di sviluppo* [Konieczny jest nowy porządek ekonomiczny, aby pomóc krajom rozwijającym się] (Przemówienie podczas akredytacji nowego Ambasadora Beninu, 25 XI), IGP XIV, 2, s. 1271-1273 [tekst w jęz. francuskim].

79. *Lo sviluppo del Sud del mondo è la chiave della pace* [Rozwój Południa jest kluczem do pokoju] (Przemówienie podczas akredytacji nowego Ambasadora Australii, 2 XII), IGP XIV, 2, s. 1303-1306 [tekst w jęz. angielskim].

80. *I paesi del Sahel possano godere di un pieno sviluppo* [Oby państwa Sahelu mogły się cieszyć pełnym rozwojem] (Przemówienie podczas akredytacji nowego

Ambasadora Burkina Faso, 20 XII), IGP XIV, 2, s. 1424-1426 [tekst w jęz. francuskim].

1992

81. *I recenti cambiamenti in Europa offrono l'opportunità di una più efficace solidarietà con i popoli in via di sviluppo* [Obecne zmiany w Europie sprzyjają bardziej efektywnym działaniom na rzecz krajów rozwijających się] (Przemówienie podczas akredytacji nowego Ambasadora Nigerii, 4 I), IGP XV, 1, s. 9-12 [tekst w jęz. angielskim].

82. *Il diritto allo sviluppo diviene principio regolatore delle relazioni internazionali* [Prawo do rozwoju niech się stanie zasadą regulującą relacje międzynarodowe] (Przesłanie na VIII Sesję Konferencji ONZ na temat handlu i rozwoju, 29 I), IGP XV, 1, s. 179-182 [tekst w jęz. francuskim].

83. *Narody mają prawo do wyboru własnego sposobu myślenia i życia* (Przemówienie do Korpusu Dyplomatycznego, 11 I), ORpol. 13(1992) nr 2, s. 21-25; toż: *Sicurezza, cooperazione e salvaguardia della dimensione dell'uomo*, IGP XV, 1, s. 61-75 [tekst w jęz. francuskim].

84. *Wspólnota międzynarodowa musi stawić czoło problemom ludzkości* (Przemówienie do Korpusu Dyplomatycznego, Dakar, 21 II), ORpol. 13(1992) nr 2, s. 13-14; toż: *L'Africa ha ancora urgente bisogno di una solidarietà non fermata dalle frontiere*, IGP XV, 1, s. 371-376 [tekst w jęz. francuskim].

85. *Okazywanie miłosierdzia obowiązkiem wspólnot chrześcijańskich* (Przemówienie podczas spotkania z uczestnikami plenarnego zgromadzenia Papieskiej Rady „Cor Unum”, 9 V), ORpol. 13(1992) nr 10, s. 17-18; toż: *Un nuovo slancio di generosità dinanzi al flagello della fame nel mondo*, IGP XV, 1, s. 1377-1380 [tekst w jęz. francuskim].

86. *Lo sviluppo va ripensato in termini di servizio all'uomo* [Należy ponownie rozważyć pojęcie rozwoju w kategoriach służby człowiekowi] (Przemówienie do członków „World Business Council”, 19 X), IGP XV, 2, s. 391-392 [tekst w jęz. angielskim].

87. *Le nazioni del Nord del mondo non eludano il dovere di aiutare i paesi in via di sviluppo* [Niech kraje Północy nie powstrzymują się od pomocy krajom rozwijającym się] (Przemówienie podczas akredytacji nowego Ambasadora Jamajki, 28 XI), IGP XV, 2, s. 755-757 [tekst w jęz. angielskim].

88. *Należy stworzyć warunki sprzyjające pełnemu rozwojowi każdego człowieka* (Przemówienie do uczestników obrad Międzynarodowej Konferencji ONZ do spraw

Wyżywienia i Rolnictwa, 5 XII), ORpol. 14(1993) nr 3, s. 38-40; toż: *Lo scandalo provocato dal „paradosso dell'abbondanza” è l'ostacolo principale alla soluzione del dramma della fame dei popoli*, IGP XV, 2, s. 816-822 [tekst w jęz. francuskim].

1993

89. *Walka z głodem wymaga wspólnego działania* (Przemówienie do uczestników XXVIII Konferencji Generalnej FAO, 11 XI), ORpol. 15(1994) nr 2, s. 35-36; toż: *La solidarietà tra paesi, condizione della vera pace, richiede una rilettura degli obiettivi di tutte le istituzioni delle Nazioni Unite*, IGP XVI, 2, s. 1260-1266 [tekst w jęz. angielskim].

90. *La comunità mondiale ha il diritto-dovere di intervenire nelle crisi in cui sono violate esigenze fondamentali dell'umanità* [Wspólnota światowa ma prawo-obowiązek interweniowania w sytuacjach, w których naruszane są podstawowe prawa człowieka] (Przemówienie do członków Centro Italiano di Studi per la Conciliazione Internazionale, 1 VII), IGP XVI, 2, s. 1-3.

91. *Il crollo dei muri tra Est e Ovest ha reso più evidenti le scandalose barriere di povertà, violenza e oppressione che dividono l'umanità* [Upadek murów pomiędzy Wschodem a Zachodem ukazał skandaliczne bariery biedy, przemocy i prześladowań, które dzielą ludzkość] (Przemówienie podczas akredytacji nowego Ambascadora USA, 2 IX), IGP XVI, 2, s. 596-599.

1994

92. List Apostolski „motu proprio”, w którym Ojciec Święty ustanawia Papieską Akademię Nauk Społecznych (1 I), ORpol. 15(1994) nr 3, s. 39-40; toż: „*Socialium Scientiarum*”, IGP XVII, 1, s. 11-14 [tekst w jęz. łacińskim], 15-17 [tekst w jęz. włoskim].

93. *Il mondo di oggi, lacerato da dolorosi conflitti, ha urgente bisogno di pace e di solidarietà* [Dzisiejszy świat, rozdarty bolesnymi konfliktami, pilnie potrzebuje pokoju i solidarności] (Przemówienie podczas akredytacji dziewięciu nowych ambascadorów, 13 I), IGP XVII, 1, s. 80-82 [tekst w jęz. angielskim].

94. *Budujmy mosty między ludźmi i narodami* (Przemówienie do Korpusu Dyplomatycznego, 15 I), ORpol. 15(1994) nr 4, s. 15-20; toż: *È tempo dell'audacia della fraternità*, IGP XVII, 1, s. 112-125 [tekst w jęz. francuskim].

95. *Święta Rodzino, prowadź i broń nas* (Orędzie „Urbi et Orbi”, 8 XII), ORpol. 16(1995) nr 2, s. 16-17; toż: *Il cuore del Papa palpita per le famiglie di tutta la terra e per la grande famiglia umana lacerata da egoismi e violenze*, IGP XVII, 2, s. 1143-1147.

1995

96. *Stolica Apostolska jest głosem, na który czeka ludzkie sumienie* (Przemówienie do Korpusu Dyplomatycznego, 9 I), ORpol. 16(1995) nr 3, s. 50-53; toż: *La Santa Sede è la voce che la coscienza umana attende*, IGP XVIII, 1, s. 59-66 [tekst w jęz. francuskim].

97. *Il vostro e gli altri paesi del Sud-Est Asiatico rispondano con solidarietà al dramma dei rifugiati* [Wasze państwo i inne państwa Azji Południowo-Wschodniej solidarnie odpowiadają na dramat uciekinierów] (Przemówienie podczas akredytacji nowego Ambasadora Tajlandii, 25 III), IGP XVIII, 1, s. 847-849 [tekst w jęz. angielskim].

98. *Dal cuore dell'Africa si leva un grido di aiuto, un'invocazione di solidarietà nel rispetto reale dell'uomo* [Z serca Afryki wznosi się krzyk o pomoc, wezwanie o solidarność w rzeczywistym poszanowaniu człowieka] (Przemówienie podczas ceremonii pożegnalnej, Nairobi, 20 IX), IGP XVIII, 2, s. 619-621 [tekst w jęz. angielskim].

99. *Dobra stworzone są przeznaczone dla wszystkich ludzi* (Przemówienie do uczestników XXVIII Konferencji Generalnej FAO, 23 X), ORpol. 17(1996) nr 2, s. 33-34; toż: *L'umanità potrà intraprendere un duraturo cammino di pace solo quando, invece di ammassare armi, provvederà a fornire a ciascuno il pane quotidiano*, IGP XVIII, 2, s. 928-933 [tekst w jęz. angielskim].

1996

100. *Światła i cienie współczesnego świata* (Przemówienie do Korpusu Dyplomatycznego, 13 I), ORpol. 17(1996) nr 3, s. 25-28; toż: *Ciascun popolo deve essere disposto ad accogliere l'identità del suo vicino*, IGP XIX, 1, s. 58-66 [tekst w jęz. francuskim].

101. *Come si può banchettare tranquillamente quando innumerevoli esseri umani soffrono e muoiono di fame?* [Jak można spokojnie ucztować, gdy niezliczone rzesze ludzkie cierpią i umierają z głodu?] (Rozważanie przed modlitwą Anioł Pański, 17 III), IGP XIX, 1, s. 572-573.

102. *La comunità internazionale non pu ignorare gli appelli dei paesi in via di sviluppo* [Wspólnota międzynarodowa nie może ignorować wezwań krajów rozwijających się] (Przemówienie podczas akredytacji nowego Ambasadora Kenii, 23 V), IGP XIX, 1, s. 1327-1329 [tekst w jęz. angielskim].

103. *La promozione dello sviluppo economico e sociale deve sempre basarsi sugli autentici principi etici* [Promocja prawdziwego rozwoju ekonomicznego i społecznego zawsze musi się opierać na zasadach etycznych] (Przemówienie podczas oficjalnej

wizyty Prezydenta Urugwaju, 25 V), IGP XIX, 1, s. 1365-1368 [tekst w jęz. hiszpańskim].

104. *I cristiani del Benin assumano il loro ruolo nel promuovere lo sviluppo integrale della nazione, nel segno della concordia e della giustizia* [Chrześcijanie Beninu, poprzez zgodę i sprawiedliwość, przyjmują na siebie rolę promowania integralnego rozwoju narodu] (Przemówienie do biskupów Beninu podczas wizyty „Ad limina”, 22 VIII), IGP XIX, 2, s. 222-228 [tekst w jęz. francuskim].

105. *O sprawiedliwy podział dóbr ziemi* (Przemówienie do uczestników światowego spotkania na szczycie Organizacji do spraw Wyżywienia i Rolnictwa, 13 XI), ORpol. 18(1997) nr 1, s. 37-38; toż: *Essere numerosi non significa condannarsi a restare senza pane*, IGP XIX, 2, s. 695-700 [tekst w jęz. francuskim].

106. *Solidarność z cierpiącymi* (Przemówienie podczas audiencji generalnej, 13 XI), ORpol. 18(1997) nr 1, s. 43-44; toż: *„Nessuna incertezza, nessun pretesto, nessun calcolo potranno mai giustificare un ulteriore ritardo nell’assistenza umanitaria”*, IGP XIX, 2, s. 701-702.

107. *Należy postępować drogą solidarności* (Przemówienie do uczestników międzynarodowego spotkania przedstawicieli związków zawodowych, 2 XII), ORpol. 18(1997) nr 2, s. 48-49; toż: *Percorrere la strada della solidarietà di fronte alla pericolosa tendenza alla frammentazione sociale*, IGP XIX, 2, s. 863-865 [tekst w jęz. angielskim].

1997

108. *W służbie pokoju, sprawiedliwości i solidarności* (Przemówienie do Korpusu Dyplomatycznego, 13 I), ORpol. 18(1997) nr 3, s. 20-22; toż: *È urgente organizzare la pace del dopo-guerra-fredda e la libertà del dopo 1989*, IGP XX, 1, s. 92-98 [tekst w jęz. francuskim].

109. *Przed Rokiem Miłosierdzia* (Przemówienie do uczestników zgromadzenia plenarnego Papieskiej Rady „Cor Unum”, 18 IV), ORpol. 18(1997) nr 8-9, s. 37-39; toż: *La Chiesa sarà inquieta sin quando uomini e donne saranno afflitti dalle guerre, moriranno di fame, non potranno nutrirsi né curarsi*, IGP XX, 1, s. 714-719 [tekst w jęz. francuskim].

110. *È necessario operare per ridurre la fame e la malnutrizione che affliggono milioni di persone* [Koniecznie trzeba działać, aby ograniczyć głód i niedożywienie, które dotyczą miliony osób] (Przemówienie do uczestników kongresu „Food Processors Executive”, 15 V), IGP XX, 1, s. 1189 [tekst w jęz. angielskim].

111. *La cooperazione internazionale è la via maestra dell'autentico sviluppo e della costruzione di rapporti di giustizia e di pace tra i popoli* [Współpraca międzynarodowa jest drogą autentycznego rozwoju i budowania sprawiedliwości oraz pokoju między narodami] (Przemówienie do uczestników międzynarodowego kursu zorganizowanego przez IRI, 30 V), IGP XX, 1, s. 1304-1305.

112. *La risposta al problema della fame esige una più intesa cooperazione* [Odpowiedzią na głód musi być bardziej intensywna współpraca] (Przemówienie podczas akredytacji nowego Ambasadora Erytrei, 18 XII), IGP XX, 2, s. 1037-1039 [tekst w jęz. angielskim].

1998

113. *Rispondere alla globalizzazione dei sistemi economici con la globalizzazione dell'impegno di solidarietà verso le generazioni presenti e future* [Odpowiedzią na globalizację systemów ekonomicznych jest globalizacja zaangażowania na rzecz solidarności z pokoleniami współczesnymi i przyszłymi] (Przesłanie do Ferdynanda Charriera, 6 V), IGP XXI, 1, s. 853-857.

114. *Urge perseguire costantemente l'armonizzazione tra le esigenze del mercato e quelle dell'etica e della giustizia sociale* [Konieczne jest nieustanne harmonizowanie wymogów rynku z wymogami etyki i sprawiedliwości społecznej] (Przemówienie do uczestników Tygodnia Studiów zorganizowanego przez Fundację „Centesimus Annus” na temat „Globalizacja i solidarność”, 9 V), IGP XXI, 1, s. 872-874.

115. *La solidarietà è un'esigenza che scaturisce dal fenomeno della globalizzazione dell'economia* [Solidarność jest wymogiem, który wynika ze zjawiska globalizacji ekonomii] (Przemówienie do uczestników XXXVI Corso di Perfezionamento alle Funzioni Tecniche e Direttive Aziendali dell'IRI, 3 VII), IGP XXI, 2, s. 16-17.

116. *O sensibilità na los potrzebujących* (Rozważanie przed modlitwą Anioł Pański, 27 IX), ORpol. 20(1999) nr 1, s. 54-55; toż: „Non è lecito rassegnarsi all'immorale spettacolo di un mondo in cui c'è ancora chi muore di fame”, IGP XXI, 2, s. 566-567.

117. *Przesłanie z okazji 50. rocznicy Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka* (30 XI), ORpol. 20(1999) nr 3, s. 11-12; toż: *Una visione adeguata dell'economia internazionale deve soddisfare sempre e senza eccezioni il diritto alla nutrizione di tutti gli abitanti della terra*, IGP XXI, 2, s. 1160-1163 [tekst w jęz. francuskim].

118. „Di fronte al paradosso di una globalizzazione che crea divisione la vostra voce proclami i valori della cooperazione e della solidarietà” [Wobec paradoksu globalizacji, która tworzy podziały, wasz głos niech proklamuje wartości współpracy i solidarności] (Przemówienie do biskupów Episkopatu Pacyfiku podczas wizyty

„Ad limina”, 5 XII), IGP XXI, 2, s. 1185-1186.1189-1191 [tekst w jęz. angielskim], 1186-1189 [tekst w jęz. francuskim].

119. *Poszanowanie praw człowieka warunkiem prawdziwego pokoju* (Orędzie na XXXII Światowy Dzień Pokoju 1 stycznia 1999, 8 XII), ORpol. 20(1999) nr 1, s. 4-8; toż: *Nel rispetto dei diritti umani il segreto della pace vera*, IGP XXi, 2, s. 1214-1227.

1999

120. *Oby wszyscy odkryli miłość Ojca wszechświata* (Przemówienie do Korpusu Dyplomatycznego, 11 I), ORpol. 20(1999) nr 3, s. 13-15.

121. *Budujcie świat bardziej ludzki i sprawiedliwy* (Przemówienie do Korpusu Dyplomatycznego, Meksyk, 23 I), ORpol. 20(1999) nr 4, s. 21-22.

122. *Zrównoważony rozwój* (Przemówienie do członków Papieskiej Akademii Nauk, 12 III), ORpol. 20(1999) nr 5-6, s. 56-57.

123. *Problemy zadłużenia międzynarodowego krajów ubogich* (Przemówienie podczas audiencji generalnej, 3 XI), ORpol. 21(2000) nr 1, s. 44.

124. *Nie zapominajmy o najuboższych* (Przemówienie do uczestników XXX Konferencji ONZ do spraw Wyżywienia i Rolnictwa, 18 XI), ORpol. 21(2000) nr 3, s. 35-36.

125. *Ekonomia i zdrowie* (Przemówienie do uczestników XIV Międzynarodowej Konferencji Papieskiej Rady do spraw Duszpasterstwa Służby Zdrowia, 19 XI), ORpol. 21(2000) nr 2, s. 44-45.

126. *Obchody Wielkiego Jubileuszu wezwaniem do zmiany stylu życia* (Orędzie na Światowy Dzień Migranta 2000, 21 XI), ORpol. 21(2000) nr 3, s. 6-9.

127. *Orędzie na Światowy Dzień Pokoju – 1 stycznia 2000 roku* (8 XII), ORpol. 21(2000) nr 1, s. 4-9.

2000

128. *Wszyscy jesteśmy odpowiedzialni za wszystkich* (Przemówienie do Korpusu Dyplomatycznego, 10 I), ORpol. 21(2000) nr 3, s. 24-26.

129. *Rozwój, globalizacja, dobro człowieka* (Przemówienie podczas audiencji dla przedstawicieli związków zawodowych i przedsiębiorców, 2 V), ORpol. 21(2000) nr 6, s. 39-40.

130. *Ponosimy odpowiedzialność za los przyszłych pokoleń* (Przemówienie do członków Rad Administracyjnych Fundacji Jana Pawła II na rzecz Sahelu i „Populorum progressio”, 4 VIII), ORpol. 21(2000) nr 10, s. 40-41.
131. *O solidarność z głodującymi* (Przesłanie do Dyrektora Generalnego FAO z okazji Światowego Dnia Wyżywienia, 4 X), ORpol. 22(2001) nr 1, s. 8-9.
132. *Globalizacja solidarności wymaga kultury solidarności* (Jubileusz Rolników, 11 XI), ORpol. 22(2001) nr 2, s. 30-32.
133. *Ochrona zdrowia a społeczeństwo* (Przemówienie do uczestników kongresu Papieskiej Rady do spraw Duszpasterstwa Służby Zdrowia, 17 XI), ORpol. 22(2001) nr 3, s. 13-14.
134. *Dialog między kulturami drogą do cywilizacji miłości i pokoju* (Orędzie na XXXIV Światowy Dzień Pokoju 1 stycznia 2001, 8 XII), ORpol. 22(2001) nr 2, s. 24-29.

2001

135. *Wszyscy razem ratujemy człowieka* (Przemówienie do Korpusu Dyplomatycznego, 13 I), ORpol. 22(2001) nr 3, s. 18-20.
136. *Rozgłaszajcie to na dachach: Ewangelia w epoce globalnej komunikacji* (Orędzie na XXXV Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu, 24 I), ORpol. 22(2001) nr 4, s. 4-5.
137. *Duszpasterstwo migrantów zadaniem współczesnego Kościoła* (Orędzie na Światowy Dzień Migranta 2001, 2 II), ORpol. 22(2001) nr 5, s. 8-12.
138. *Kościół a kultura medialna* (Przemówienie do uczestników zgromadzenia plenarnego Papieskiej Rady do spraw Środków Społecznego Przekazu, 16 III), ORpol. 22(2001) nr 5, s. 25.
139. *Globalizacja i etyka* (Przemówienie do uczestników VII Sesji Plenarnej Papieskiej Akademii Nauk Społecznych, 27 IV), ORpol. 22(2001) nr 6, s. 42-43.
140. *Turystyka w służbie pokoju i dialogu między cywilizacjami* (Orędzie na XXII Światowy Dzień Turystyki 2001, 9 VI), ORpol. 22(2001) nr 9, s. 4-6.
141. *Przyszłość ludzkości zależy od wyboru wartości etycznych*, ORpol. 22(2001) nr 10, s. 10-11; toż: *Un mondo globale è essenzialmente un mondo di solidarietà!*

(Przemówienie do Prezydenta USA G. W. Busha, Castel Gandolfo, 23 VII), ORwł. 141(2001) nr 167, s. 5 [tekst w jęz. angielskim].

142. *Należy wprowadzić w życie nowe formy solidarności* (Przesłanie do uczestników międzynarodowej konferencji na temat „Praca jako klucz do kwestii społecznej”, 14 IX), ORpol. 22(2001) nr 11-12, s. 6-8.

143. *Wobec wyzwań globalizacji* (Przemówienie do członków Akademii Papieskich, 8 XI), ORpol. 23(2002) nr 3, s. 44-45.

144. *Nie ma pokoju bez sprawiedliwości, nie ma sprawiedliwości bez przebaczenia* (Orędzie na XXXV Światowy Dzień Pokoju 1 stycznia 2002, 8 XII), ORpol. 23(2002) nr 2, s. 4-7.

2002

145. *O globalną mobilizację sumień* (Rozważanie przed modlitwą Anioł Pański, 1 I), ORpol. 23(2002) nr 2, s. 30-31.

146. *Budowanie pokoju zadaniem wszystkich* (Przemówienie podczas Dnia Modlitwy o Pokój, Asyż, 24 I), ORpol. 23(2002) nr 3, s. 18-20.

147. *Internet: nowe forum głoszenia Ewangelii* (Orędzie na XXXVI Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu, 24 I), ORpol. 23(2002) nr 4, s. 6-7.

148. *Aby każdy naród żył w pokoju* (List do przywódców państw i rządów, 24 II), ORpol. 23(2002) nr 5, s. 4-5.

149. *Wychowywać do solidarności* (Przemówienie do uczestników VIII Zgromadzenia Ogólnego Papieskiej Akademii Nauk Społecznych, 11 IV), ORpol. 23(2002) nr 6, s. 28-29.